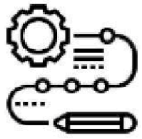

Ministerie van Financiën

Maatschappelijke impact corona

Huidige status

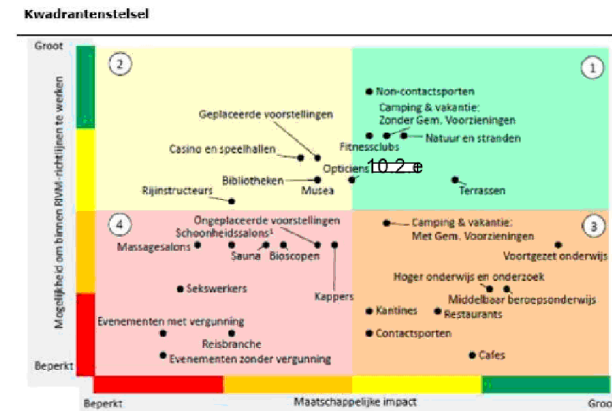
Prioritering ✓

Maatschappelijke kosten versus
volgorde afschalen restricties:
kwadrantenstelsel

Transitiestrategie ?

Een strategie voorkomt ad-hoc
besluitvorming en vergroot
uitlegbaarheid

Wat hebben we nog nodig voor transitiestrategie?

Meewegen totale kosten ?

Zonder inzicht in totale kosten is geen gedegen afweging mogelijk

1. Medisch
2. Welzijn
3. Economisch

Tempo ?

Afweging tussen maatschappelijk restricties en effect op zorg:
Vereist inzicht effect restricties sectoren op in besmettingsgraad R

Differentiatiestrategie ?

Differentiatie in restricties kan maatschappelijke impact beperken

Communicatie ?

Zorgvuldige communicatie kan maatschappelijke impact beperken

Maatschappelijke impact huidige restricties

1. Medische impact

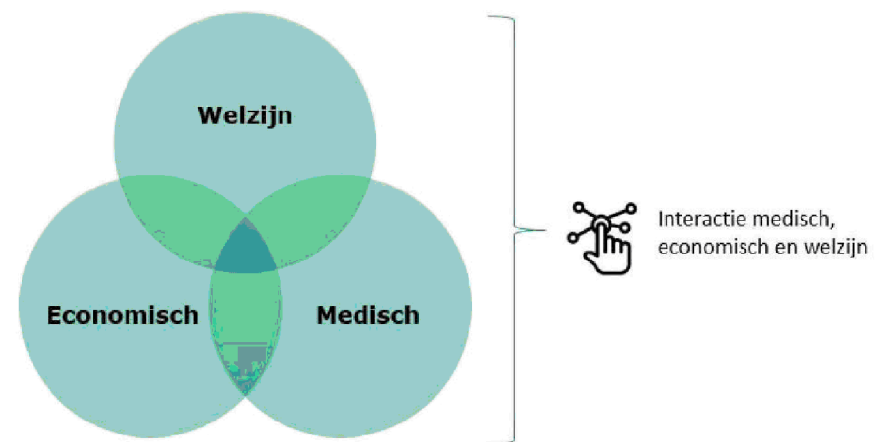
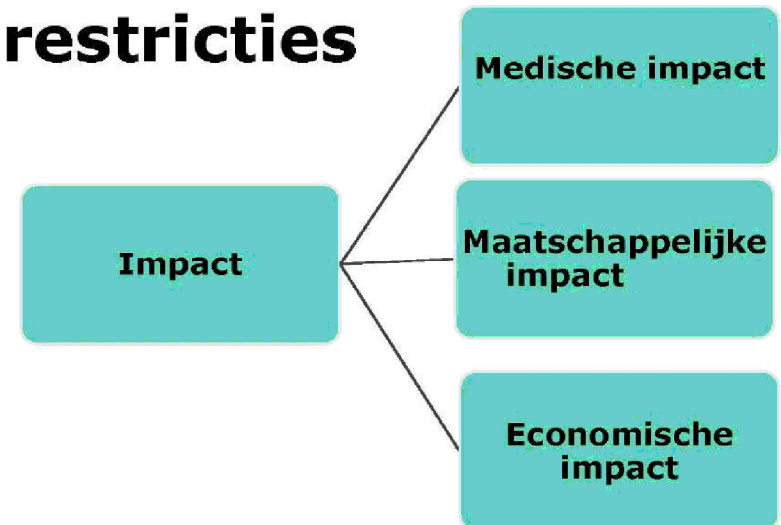
Minder sterfgevallen en druk op de zorg door restricties, maar aan de andere kant ook kosten van pandemie, onder andere door zorgmijding.

2. Impact welzijn

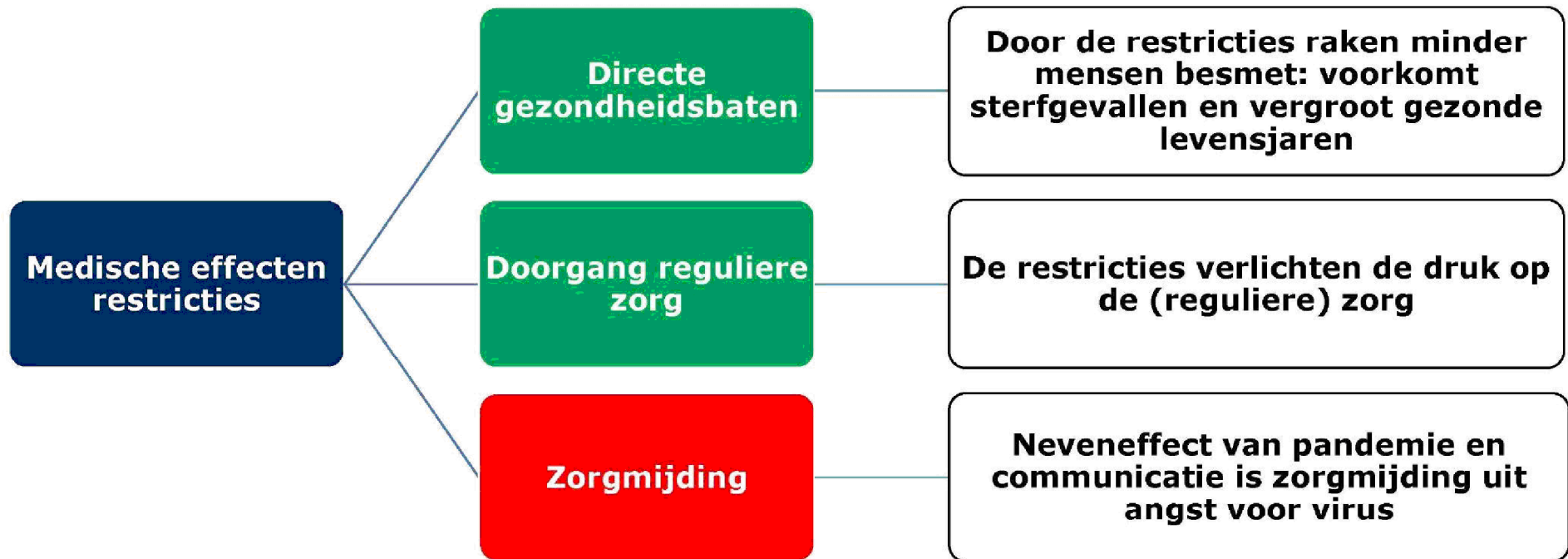
Restricties vergroten onder andere stress en eenzaamheid

3. Economische impact

Grote economische impact: historische economische neergang en risico op permanente schade

1. Inzicht in medische impact

Directe gezondheidsbat

De maatregelen leiden tot directe gezondheidsbat

Minder sterfgevallen en meer gezonde levensjaren

Directe gezondheidsbat moeilijk te kwantificeren, omdat onbekend '*counterfactual*' ontbreekt

Achter kant van de enveloppe: inschatting van de maximale gezondheidswinst

Aanname **nul-scenario**: **60% van Nederland wordt ziek** (groepsimmunitet), **2% overlijdt**

- Volledige indamming virus leidt tot voorkomen van circa **190 duizend sterfgevallen**
- Gemiddelde leeftijd overledenen patiënten **ruim 80 jaar**.
- Gegeven resterende levensjaren van 80-jarigen van **ruim 9 jaar** zijn dit ruim **1,7 miljoen levensjaren**
- Bij de zachte, indicatieve grens die vaak wordt gehanteerd van **80.000 per gezond levensjaar** (QALY) tellen **gezondheidsbat** op tot zo'n **135 miljard euro**
- **Ze**er ruwe en hoge schatting om **directe gezondheidsbat** van maatregelen te schatten.
- **Kwaliteit van de gewonnen levensjaren bij vermeden sterfte** in werkelijkheid **kleiner** en **letselschade bij patiënten die niet overlijden** is buiten beschouwing gelaten.

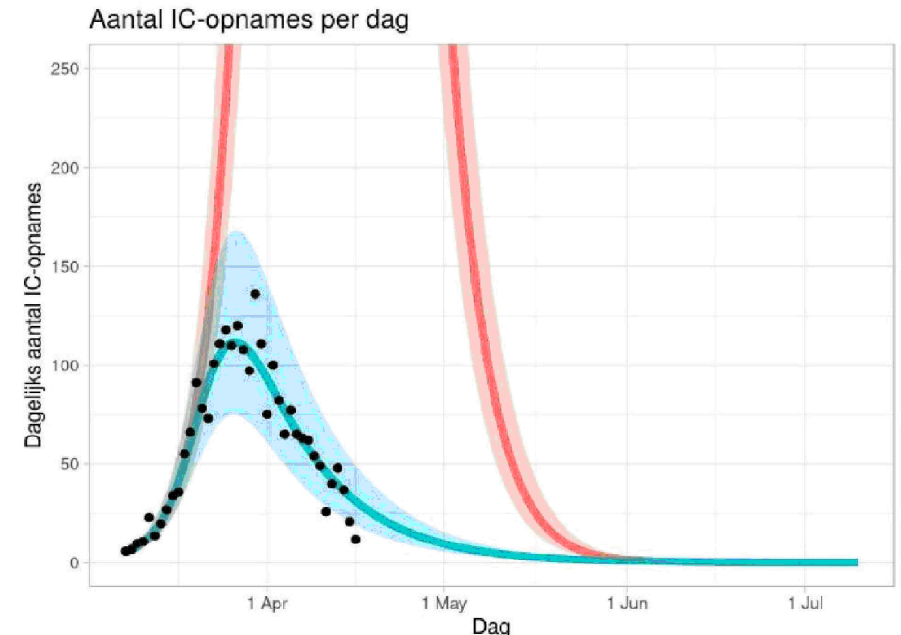
Minder druk op de (reguliere) zorg

De druk op de zorg is afgenomen

Het RIVM schat dat circa 23 duizend extra IC-opnames nodig zouden zijn geweest zonder maatregelen (figuur RIVM).

De verspreiding van het virus is afgenomen

De besmettingsgraad is gedaald van 2,5 naar 0,8.

Effect van virus op doorgang reguliere zorg en zorgmijding is enorm

Coronapandemie heeft grote impact op de reguliere zorg

- **40%** van de reguliere **zorg ligt stil** (Gupta, EUR)
- Met name planbare zorg; intramurale zorg gaat grotendeels door

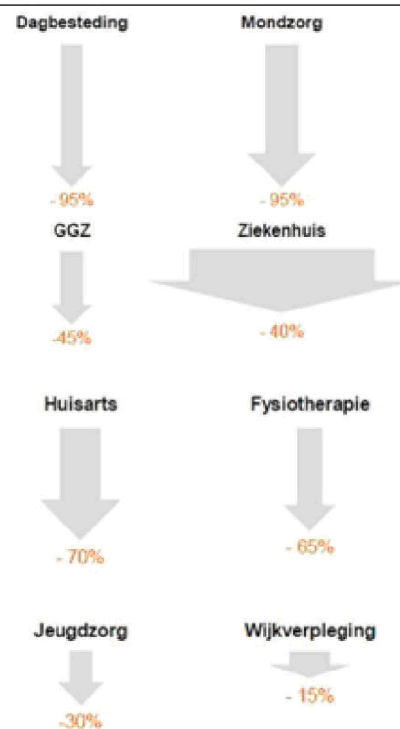
Dit is het gevolg van zorgmijding en focus op coronazorg

- **40%** van de Nederlanders geeft aan **zorg te mijden** uit angst voor besmetting (EUR)
- Internationaal onderzoek bevestigt het belang van zorgmijding: bij **SARS-epidemie** in Taiwan bedroeg **zorgmijding 60%**
- **Minder regulier zorgaanbod** door focus op coronazorg
- Van sluiting door de overheid is geen sprake in de zorg

Echter: zonder maatregelen negatieve effect reguliere zorg groter

- Verdere overbelasting zorg door meer besmettingen (Italië)
- Nog meer zorgmijding bij grotere verspreiding van het virus
- Door ontbreken 'counterfactual' is dit effect niet te kwantificeren.

Daling geleverde zorg (pijl geeft omvang sector weer)

Illustratie: oncologie

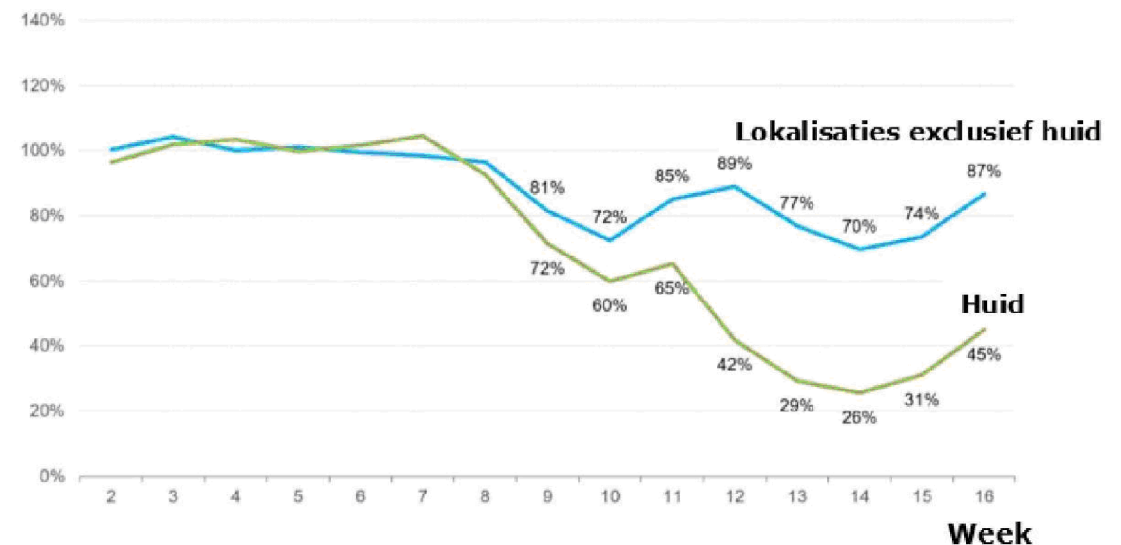

Kankerdiagnose fors afgenomen
-26% van de reguliere diagnoses voor huidkanker.

-70% van de reguliere diagnoses voor lokalisaties exclusief huid.

Bevolkingsonderzoek ligt stil
Op 16 maart (week 12) zijn de bevolkingsonderzoeken voor borst-, baarmoederhals- en darmkanker stopgezet

Wekelijkse kankerdiagnoses (week 2-8=100%)

2. Inzicht impact in welzijn

afname van
subjectief en
objectief welzijn
verwacht

meldingen huiselijk
geweld nemen toe
(**+30%** in Frankrijk)

minder sociaal
contact ouderen

kinderen bewegen
35% minder

1 op 7 alleenstaande
jongeren is eenzaam

35% ervaart
meer stress

10% geeft aan
meer te drinken

depressie

zelfdoding

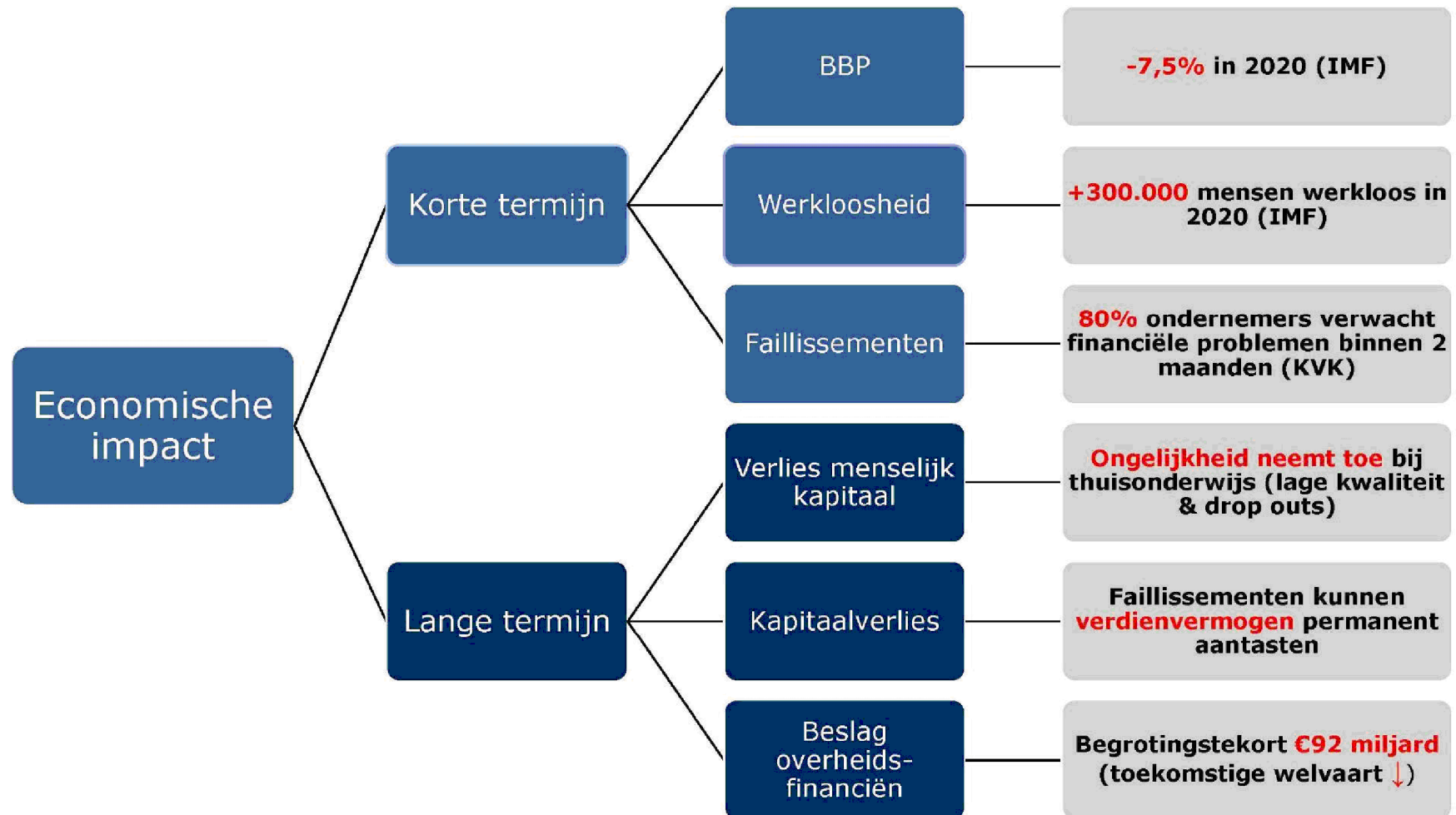
Geen harde data beschikbaar.

SCP heeft haar "**doordenking
maatschappelijk gevolgen
coronamaatregelen**" gepubliceerd.

De effecten op welzijn hebben invloed op gezondheid en kunnen leiden tot medische kosten. Zoals bijvoorbeeld in de GGZ, kan het langer duren van de maatregelen tot verergering van klachten leiden.

SCP geeft aan dat maatschappelijke impact en dus sociale kosten waarschijnlijk toenemen hoe langer de situatie duurt.

3. Inzicht in economische impact

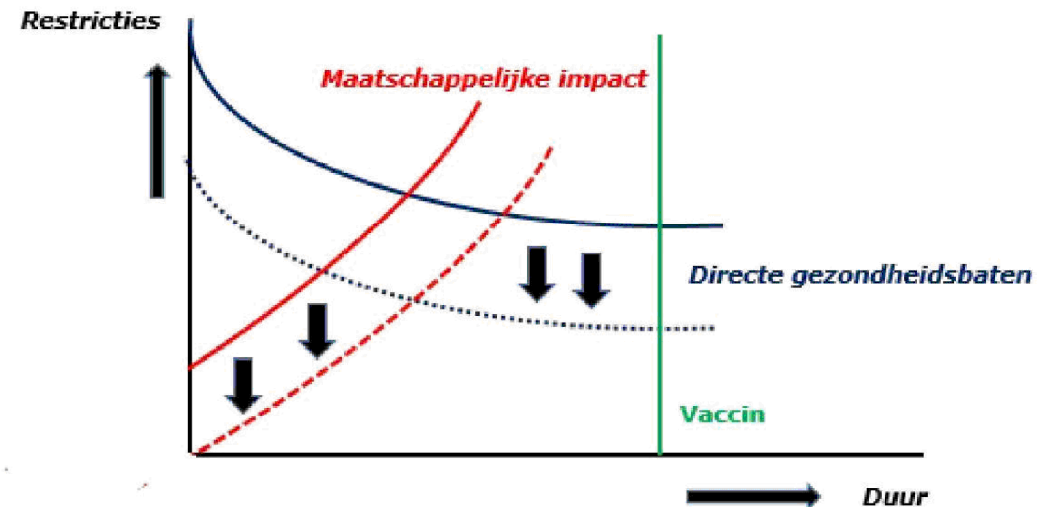
Hoe nu verder? Samenbrengen medische en maatschappelijke impact

Gezondheidsbaten

Gezondheidsbaten nemen **af** naarmate immuniteit wordt bereikt en behandeling wordt verbeterd

Maatschappelijke impact

Maatschappelijke kosten nemen **toe** over tijd

Maatschappelijke kosten verlagen en medische noodzaak restricties verkleinen

Transitiestrategie: wat betekent dit voor toekomstige maatregelen?

Medische noodzaak restricties verlagen	<ul style="list-style-type: none"> • Testen, traceren en isoleren • Structureel verhogen IC-capaciteit 	✓
Maatschappelijke kosten verlagen	Noodpakket 2.0	✓
	Reguliere zorg voortzetten: <ul style="list-style-type: none"> • Prioriteren zorg met grote wachtlijsten (Urgentielijst NZa) • Communicatie over zorgmijding • Zorg op afstand door innovatie 	✓
Transitiestrategie	Prioritering sectoren op basis van kwadranten	✓
	Totale maatschappelijke kosten in kaart brengen	?
	Tempo afschaling bepalen	?
	Risicodifferentiatie (leeftijd, regio)	?

Tempo afschaling

Afweging tussen maatschappelijk impact van de restricties en effect op verspreiding van het virus

We hebben methode om volgorde van opening van sectoren te bepalen

Hoeveel sectoren kunnen open?

- Hiervoor **inschatting** nodig van **OMT/RIVM** van het effect op de **besmettingsgraad (R)** van (1) **openen sectoren** en (2) het **afbouwen van restricties**

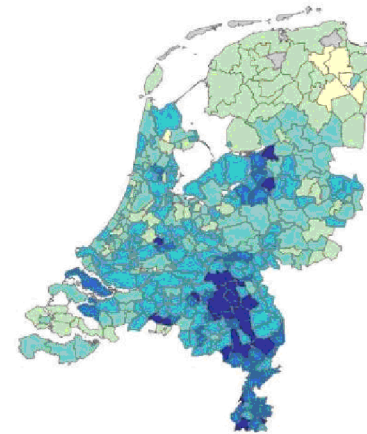
Differentiatiestrategie

Sectoren ✓

Bevolkingsgroepen ? →

Regio's ? →

Groep	Vorm isolement
Kwetsbare groepen	Quarantaine en strikter sociaal isolement
Beroepen die in contact staan met kwetsbare groepen	Strikter sociaal isolement
Mensen met laag risico: gezond tussen 18 en 70 jaar	Mild sociaal isolement
Mensen met zeer laag risico: gezond en jonger dan 18 jaar	Geen isolement

Communicatiestrategie

Gedragdimensie communicatie

- Interactie communicatie restricties en zorg.
- **Zorgmijding voorkomen**: heldere communicatie over tegengaan zorgmijding
- **Gedagsverandering 1,5-meter-norm**: illustratie 'voorschriften 10.2.g'.

Perspectief bieden

- Interactie communicatie restricties en economie
- Onzekerheid schadelijk voor economie: uitstel consumptie en investeringen verergert recessie
- **Perspectief op volgorde, fasering, tempo en voorwaarden** beperkt onzekerheid bedrijven en burgers